

АМЕРИКАНСЬКА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПРОЗА: ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ ТА ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Філоненко З. Л.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Постановка наукової проблеми та аналіз основних досліджень і публікацій. Період другої половини ХХ – початку ХХІ ст. – це час інновацій, час становлення нового естетичного феномену під назвою *експериментування*. Він почав формуватися ще в модернізмі, згодом перейшов в імпресіонізм, футуризм, сюрреалізм, імажизм, абсурдизм, неоавангардизм, і, таким чином, у 60-х рр. ХХ ст. кінцево утвердився у постмодернізмі.

Американська література на зламі століть теж стала демократичною і різномірною, оскільки з'явилися кардинально видозмінені новітні твори, в яких класичні літературні канони порушені, стандарти звичайної манери письма зруйновані, поєднані раніше непоєднувані стилі та техніки. У результаті це привело до створення нової форми художньої літератури – *експериментальної*.

Термін “*експериментальна література*” часто вживають як синонімічний терміну “*експериментальна проза*”, зокрема “*experimental literature*” [31; 46], “*experimental prose*” [36], “*experimental fiction*” [17; 33; 40]. Інші ж дослідники притримуються думки про те, що це різні терміни, які позначають цілком відмінні поняття [10, с. 320–321; 24, с. 96–97, 141–142, 207; 44, xiv–xv, xx, xxiii].

Феномен *американської експериментальної літератури* загалом, і *прози* у тому числі, був предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Зокрема значна увага приділялася вивченню модерністського експериментування загалом [3; 18; 31; 38; 39; 42; 46; 47], а також виявленню його мовних [7] та жанрово-стильових властивостей [6]. Аналізувалися стилістико-композиційні характеристики американської постмодерністської експериментальної прози (далі – АПЕП) великої форми [30; 31; 40; 43; 46; 47] в аспекті мовної гри [9], нових художніх технік [16], функціонування наративних конструкцій [21].

У площині лінгвопоетики значний інтерес викликала й постмодерністська експериментальна проза малої форми [14; 31; 37; 42; 43; 44; 46; 47] з погляду її аномальності [8], поліфонічності [15], іронічності [19], виявлення принципів постмодерністського текстотворення [1], своєрідності авторської концепції та образу читача [12] тощо. Активно досліджувалися жанрові особливості оповідання в цілому [20; 23], а також американського оповідання [1; 14], зокрема готичного [4; 22]. Нерозв'язаність проблеми щодо визначення місця постмодерністської експериментальної прози у сучасній американській літературі, відсутність системного аналізу її базових ознак та типологічних підвидів у вимірах постмодерністської поетики зумовлюють **актуальність** праці.

Мета статті – виявити характерні лінгвопоетологічні особливості АПЕП та розкрити значення цього явища у постмодерністській поетиці.

Для реалізації поставленої мети потрібно розв'язати низку завдань, зокрема:

- уточнити зміст понять “експериментальна література” та “експериментальна проза”;
- обґрунтувати поняття АПЕП;
- простежити етапи становлення АПЕП та визначити її основні властивості.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів досліджень. У літературознавстві поняття “*експеримент*” (від лат. “*experimentum*”: проба, дослід) означає “форму пізнання дійсності, що ґрунтується на досліді, лабораторних принципах верифікації та моделюванні досліджуваних явищ” [10, с. 320]. Похідним від терміна “експеримент” є термін “*експериментація*”, який передбачає вільне прочитання художнього тексту [10, с. 321].

Термін “*експериментальна література*” (“*experimental literature*”, “*experimental fiction*”) [31; 32] зародився ще у XVIII ст. і позначав художні прозові твори, основною ознакою яких було новаторство техніки або стилю письма. У літературознавстві під терміном “*експериментальна література*” розуміють такий художній твір, що відрізняється від традиційного своєю проблематикою та ризикованими, з погляду класичного канону, стилістичними прийомами зображення [10, с. 320]. Завдяки такому новаторському характеру, твори експериментальної літератури можуть за одну ніч стати бестселерами або ж потерпіти цілковите фіаско. Першим експериментальним твором прийнято вважати роман Л. Стерна “*The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman*” (“*Життя і думки Тристрама Шенді, джентльмена*”) (перший том – 1759 р.) [26; 31; 32; 48, с. 19, 26].

Термін “*експериментальна проза*” (“*experimental prose*”) [10, с. 320–321] є умовною назвою металітературного наративу в модерністській художній літературі, який набув поширення у 20-ті рр. XX ст. і реалізувався як новітня реінтерпретація та творча трансформація епічної деканонізованої класики.

Отож, як засвідчує аналітичний огляд довідкової літератури поняття “експериментальна література” та “експериментальна проза” співвідносяться між собою як родо-видові. Термін “експериментальна література”, на нашу думку, є більш ширшим, оскільки охоплює як *експериментальну прозу* (сучасний роман, антироман, новеллу, оповідання, коротке оповідання, “прозу натяку” та ін.), так й *експериментальну поезію* (акровірш, паліндром, білий сонет, фігурний вірш, предметно-зорову поезію та ін.).

На кожному етапі розвитку світової літератури (модернізмі, імпресіонізмі, футуризмі, сюрреалізмі, імажизмі, абсурдизмі, неоавангардизмі, і, звичайно, постмодернізмі) експериментальна проза мала певні лінгвопоетологічні особливості, проходячи таким чином свої етапи становлення. Це знайшло свій вияв у використанні відповідних стилістичних та композиційних засобів і прийомів у художніх творах, з огляду на які літературознавці віднесли такі твори саме до експериментальної прози. Розглянемо їх детальніше.

Як вже зазначалося, першим експериментальним твором вважають роман Л. Стерна “*The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman*” (“*Життя і думки*

Тристрама Шенді, джентльмена”), написаний у період сентименталізму. Суть його експериментаторського характеру полягає в тому, що оповідач не дотримується жодних класичних правил розгортання сюжету, законів жанру та хронології. Твір побудований на вільних читацьких асоціаціях та відхиленнях наратора від теми, місце розповіді у ньому невідоме. Цей неординарний за своєю будовою твір ламає більшість стандартів творення художнього тексту загалом, особливо, що стосується графічних засобів, які не полегшують, а, навпаки, утруднюють його прочитання. До прикладу:

— *And pray, good woman, after all, will you take upon you to say, it may not be the child's hip, as well as the child's head ?—('Tis most certainly the head, replied the midwife.)—Because, continued Dr. Slop, (turning to my father) as positive as these old ladies generally are,—'tis a point very difficult to know,—and yet of the greatest consequence to be known ;—because, sir, if the hip is mistaken for the head,—there is a possibility (if it is a boy) that the forceps* * * * * * [S, с. 172]

Серед згаданих вище графічних засобів виділяють широке використання курсиву, графічних символів, пробілів, неправильну пунктуацію, застосування ускладнених речень і різних уточнень у дужках тощо. Тому, незважаючи на хронологічні рамки, у яких написаний роман, його по праву відносять до постмодерністської експериментальної прози.

Експериментування з розмаїттям форм і тем художнього твору набуло значного поширення у ХІХ ст., зокрема й у прозі малої форми, де у 1840-их рр. увага зосереджувалася на художніх особливостях алегорії (наприклад, збірка притч “*Allegories of the Heart*” (“Алегорії серця”) (1843) Н. Готорна) [25, с. 9].

Експериментальна проза продовжувала розвиватися і поступово набувала все нових форм. Так у ХХ ст. у модернізмі вже було визначено такі характерні її особливості як: перетворення реалізму на психологічну форму імпресіонізму, і як наслідок – застосування техніки потоку свідомості (“*The Beast in the Jungle*” (“Звір у джунглях”) (1903) Г. Джеймса) [25, с. 16]; залучення до художнього твору літературної “точки зору” автора, внутрішнього монологу тощо (“*The Liar*” (“Брехун”) Г. Джеймса (1888), “*The Sound and The Fury*” (“Галас і шаленство”) (1929) В. Фолкнера) [47, с. 62]; використання у творах міфу, вигадки, легенди та психологічного часу (В. Фолкнер); маніпулювання з художніми формами (“*Three Lives*” (“Три життя”) (1909), “*Tender Buttons*” (“Ніжні гудзики”) (1914) І. Стайн, “*The Fifth Column*” (“П’ята колона”) (1937) Е. Хемінгуея), хронологією розповіді, різними станами наратора, що знайшло своє відображення у нетиповому синтаксисі (використання складних речень, наповнених ускладненими підрядними реченнями і другорядними частинами мови) (наприклад, “*The Sound and The Fury*” (“Галас і шаленство”) (1929), “*As I Lay Dying*” (“Коли я помирала”) (1930) В. Фолкнера) [47, с. 72].

Експериментування у малій прозі в епоху модернізму відбувалося у напрямку об’єднання реального світу та світу вигадки (наприклад, “*Green Hills of Africa*” (“Зелені пагорби Африки”) (1935) Е. Хемінгуея) [38, с. 236]. Деякі інновації мали місце і у структурі сюжету: виник так званий “відкритий текст”, коли оповідання містило експозицію і зав’язку, або лише зав’язку, а кульмінації взагалі не було (“*Out of Season*” (“Не в сезон”) (1923) Е. Хемінгуея).

В імажизмі експериментальна проза все більше набувала новаторського характеру і розвивалася під назвою “розкидана проза” (“*sparse prose*”) [39, с. 219], особливостями якої стало художнє напруження у творі, яке зробило текст рухливим, а твір – жахливим і сповненим розпачу водночас.

Письменники сюрреалізму експериментували в основному з містичною та фантастичною тематикою, тобто мова йшла про актуалізацію містично-окульних тенденцій у межах течії з метою поєднання природи і “надприродного” [11, с. 653–654; 24, с. 249–250]. Так почала зароджуватися література фентезі (“*fantasy*”) [11, с. 693–695; 24, с. 95], в якій магія та інші надприродні явища стали головними елементами сюжету, теми чи місця дії. Багато історій цього жанру відбуваються у вигаданих світах, де магія або присутність дива є звичайною справою.

Як відомо, на початку ХХ ст. завдяки широкій читацькій аудиторії оповідання утвердилося як ключовий жанр літератури США. У перших декадах ХХ ст. оповідання стало у першу чергу важливою літературною формою для розвитку багатокультурної американської літератури і вигідним простором для літературних експериментів [25, с. 18]. Проте домінантною все ще залишалася реалістична література, яка була переважана героями, сюжетом, темою і методом розповіді [39, с. 217], що частково стало поштовхом до подальшого пошуку шляхів творення новітньої постмодерністської літератури. Так традиційні реалістичні нарративні методи були призначені для створення ілюзії дійсності, характерної для літератури модернізму.

У середині 1960-х рр. складність і хаос в реальному світі, пов’язані з тлумаченням понять “дійсний”, “дійсність”, “реальність”, знайшли своє відображення у художній мові: рівні лінгвістичного образу світу ускладнилися, що привело до відкриття безпрецедентних можливостей експериментування. Так нове світобачення та досвід письменників спричинили експерименти у плані літературної форми та специфічної манери письма у постмодерністській поезії [45].

Остаточне утвердження АПЕП малої форми припадає на період 1960–1970 рр. [31; 32; 43, с. 428, 441, 459–460, 468; 47, с. 138–139]. Серед провідних жанрових тенденцій, постульованих Ж. Ф. Ліотаром, вважають кризу “великого роману”, що стала результатом “розпаду метанаративу” [1, с. 9–10]. З огляду на це, особливої популярності набуває **американське оповідання (*short story*)** (О. Машенко, В. Оленєва, К. Шпетний, Е. Alsen, J. Taylor, J. Wagel, Е. Warton), що відображає не лише динаміку становлення національної літератури, а й соціально-культурні та ідеологічні тенденції розвитку американської нації [1, с. 10]. З формуванням АПЕП у другій половині ХХ ст. різноманітні жанрові підвиди оповідання з’являються на сторінках різноманітних відомих американських літературних журналів (“*The New Yorker*”, “*Esquire*”, “*Harper’s*”, “*Vanity Fair*”, “*The Atlantic Monthly*”, “*Granta*”, “*The Kenyon Review*”, “*McSweeney’s*”, “*Conjunctions*”).

Завдяки своїм особливим жанровим ознакам, серед яких мовностилістична та семантична лапідарність [20], фрагментарність тексту, обмежена кількість героїв і подій, що створюються шляхом загостреної гіперболізації (С. Борзенец,

О. Шонь, W. Ноке), американське оповідання слугувало ідеальною формою для експериментування. Це, з одного боку, сприяло підсиленню уже існуючого літературного фундаменту, а з іншого – внесенню нових регіональних та етнічних тенденцій у загальний потік (*mainstream*) сучасної американської літератури [42, с. 237].

У 1980–1990 рр. було опубліковано декілька антологій, які містили не просто оповідання, а *короткі оповідання (short-short stories)*, як наприклад, “*Short Shorts: An Anthology of the Shortest Stories*” (1982) (ed. by I. Howe і I. W. Howe) і “*Sudden Fiction: American Short-Short Stories*” (1986) (ed. by R. Shapard і J. Thomas), що стали піджанром прози малої форми. За своєю структурою вони складаються з одного абзацу, або охоплюють 2500 слів (частіше тільки 1-2 сторінки завдовжки). Наголосимо, що “*short-short genre*” має ще й інші піджанри, такі як: “*micro-fiction*”, “*mini-fiction*”, “*one-minute fiction*”, “*sudden fiction*”, “*flash fiction*”.

Починаючи з другої половини ХХ ст., АПЕП була охоплена стилістичним новаторством манери письма (Т. Пінчон, Дж. Барт та ін.) та випрацюванням новітніх принципів побудови художнього тексту загалом [43, с. 428]. Важливим елементом АПЕП стало повернення у минуле або переробка (ремейк) вже відомих творів письменників у інші жанрові форми. Тому стрижнем експериментування середини 1970 рр. стало поняття “*літературного виснаження*” (“*The Literature of Exhaustion*” (“*Література виснаження*”) (1967) Дж. Барта), під яким розуміли вичерпаність великих наративів та класичних форм у художній літературі. Проте, за Дж. Бартом, це не означало “смерть” літератури, а тільки завершеність певної епістемологічної ситуації, метою якої було дати великій прозі нове життя. Дж. Барт не відмовляється від попередньої літератури, а навпаки заглиблюється в її історію.

У творі “*The Name of the Rose*” (“*Ім'я троянди*”) (1980) У. Еко узагальнює набутки експериментування у різних видах мистецтва, і у літературі у тому числі, наголошуючи на таких елементах як: руйнування потоку свідомості, подібно до колажу В. Барроуза; мовчання (відсутність відомостей); присутність білих сторінок тощо [43, с. 429].

У постмодерністській поезиці поширення експериментальних технік та новаторської естетики набуло особливого розквіту. У АПЕП головні герої можуть бути одночасно зображені і як ненависні, огидні істоти, і як приємні та доброзичливі творіння. Замість того, щоб подати послідовно вибудований сюжет твору, автори-експерименталісти перескакують з думки на думку, розгалужуючи основну сюжетну лінію численними відхиленнями. Письменник вдається до мовної гри, перекручуючи лексичні значення слів та синтаксис складних і простих речень в непередбачений, неочікуваний для читача спосіб. При цьому у тексті містяться різні графічні стилістичні засоби, що поєднуються з окремими випадковими зображеннями, які не є ілюстраціями до тексту, а слугують тільки певною формою сприйняття.

Таким чином, митці, які асоціюються з постмодерністською манерою письма, пропагують новаторство у творчості [35, с. 7]. Під терміном “*новаторство*” (від англ. “*innovational activities*”, франц. “*ecsprit novateur*”, від

лат. *“novator”*: оновлювач) розуміють “суттєві зміни, які виражаються у виникненні нових художніх засобів зображення, поглибленні і розвитку художньої концепції, створенні більш ефективних форм естетичного впливу” [5, с. 299]. Поняття **“художній експеримент”** [11, с. 222] позначає новаторську творчість письменника, що видозмінює наявні жанрові структури та створює нові стилістичні засоби і прийоми.

Спочатку метою постмодерністського експериментування було перш за все відкидання традицій реалізму (попри те, що до постмодерністського експерименту зверталось чимало реалістів, серед яких Дж. Апдайк, Дж. К. Оутс, Р. Карвер, Дж. Гарднер) та психологізму [28, с. 118]. Так Дж. Гарднер у своїй творчості використовував реалістичний підхід, хоча і застосовував нові прийоми, такі як: ретроспекція, оповідання в оповіданні, переказування міфів, протилежні сюжети [47, с. 114]. Письменники Дж. Хоукс, Дж. Барт, К. Воннегут у своїх експериментальних творах поєднували саморефлексію, гумор та секс; значну увагу загострювали на історії, що стала поштовхом до об’єднання минулого з теперішнім; зміщували межі між фантазією та історичною подією; вдавалися до гри між літературною формою, фрагментарністю і невідповідністю [43, с. 468]. С. Діксон експериментував з традиційними розповідними структурами, які, з одного боку, здаються для читача відображенням щоденної дійсності, а з іншого, – цілком фантастичними з погляду сюжету та описаних у них станів героїв [37].

На сучасному етапі розвитку АПЕП визначають такі її базові ознаки: наявність творів без теми, образу, сюжету (наприклад, збірка оповідань *“Come Back, Dr. Caligari”* (*“Повертайтеся, докторе Калігарі”*) (1964) Д. Бартельмі; збірка оповідань *“In the Heart of the Heart of the Country”* (*“В самісінькому серці серця країни”*) (1968) В. Геса); гра з сюжетом (збірка оповідань *“Pricksongs and Descants”* (*“Несамовиті пісні та наспіви”* або *“Невми і дисканти”*) (1969) Р. Кувера); складна гра зі змішуванням людської уяви, фантазії і дійсності (наприклад, оповідання *“The Babysitter”* (*“Нянька”*) (1969) Р. Кувера). У АПЕП головними героями можуть бути не тільки люди, а часто окремі ідеї, поняття, частини тіла тощо [26]. Відомий американський літературознавець Ч. Е. Мей розрізняє два основних види експериментального оповідання: 1) **“що, якщо” оповідання (“what if” stories)** [37], для яких характерна сатира (Д. Бартельмі, С. Діксон, Дж. Сондерс) та оповідання **“альтернативної дійсності” (“alternate reality” stories)** [37], які висвітлюють складність і протиріччя в індивідуальній людській сутності (Дж. Барт, С. Мілхоузер, Д. Мінс).

Відзначимо, що саме письменники-експерименталісти, серед яких Дж. Барт, Д. Бартельмі, В. Гедіс, Т. Пінчон та ін., випрацювали поняття *“metafiction”* [43, с. 479], що стало позначати рефлексивну літературу, основою якої вважали власну техніку її творення. Така *“література про літературу”* наголошує на мові і стилі, відмовляючись від традиційних рис реалізму, а саме: детально описані герої, правдоподібний сюжет, відповідне художнє оформлення. У метапрозі лише стиль письменника приваблює увагу читача. Істинним об’єктом є не герої, а особиста свідомість письменника [47, с. 108].

Отож, у період з 60-х рр. ХХ до першої декади ХХІ ст. письменники-постмодерністи звертаються до минулого, творчо переосмислюючи раніше

створені художні твори і пишуть їх у стилі художнього експерименту, який згодом стає новаторським і закладає основу АПЕП (див. рис. 1).

Рис. 1. Генеза АПЕП

На початку ХХІ ст. в рамках постмодерністської поетики з появою сучасних комп'ютерних і цифрових технологій, експериментальна література стає перспективною для становлення *гіпертекстової літератури (гіперлітератури) (hypertext literature)*, яка є жанром електронної і водночас підвидом мережевої літератури. Її характерними особливостями вважають використання читачем гіпертекстових з'єднань, що надає новий контекст для нелінійності в літературі і взаємодії читача [13, с. 52–53; 27, с. 7; 32].

З погляду сучасного літературознавства термін “*гіпертекст*” (“*hypertext*”) розуміють як електронний текст, розміщений у мережі Інтернет (з 1990 року) або на електронних носіях і сформований за допомогою мови розмітки, що містить у своїй структурі гіперпосилання, які дозволяють читачеві переходити від одного тексту до багатьох інших [24, с. 119]. В цьому випадку радикально змінюється процес творення, читання, сприйняття та критики літературного твору, адже художній текст трансформується в електронний у такий спосіб, що під час його написання і читання на дисплеї комп'ютера оповідь будується нелінійно і нехронологічно (немає ні класичного початку, ані кінця, при цьому текст підлягає постійним змінам) [13, с. 52; 29]. Відзначимо, що автором тексту у прямому значенні цього слова є не лише письменник, а й читач. Отож, лише з розвитком комп'ютерних технологій та з появою гіпертексту найсміливіші та найкардинальніші експерименти в аспекті постмодерністського текстотворення стали практично можливими.

На сучасному етапі в АПЕП відбувається інтеграція різних жанрів, форм і стилів. Змішування жанрів та жанрових форм виявляється у тому, що у постмодерністському творі автор часто виходить за межі стилізації, імітує інші жанри (наприклад, детектив у романі У. Еко (“*Ім'я троянди*”), поєднує різні жанрові форми, відкриваючи нові жанрові комбінації (наприклад, суміш казки, еротичної повісті і екзистенціалістського роману у творі Д. Бартельмі “*Snow*

White” (“Білосніжка”) (1967), для яких характерним є фрагментарність і колажність [2, с. 15].

З огляду на сказане вище, можемо стверджувати, що в АПЕП вільно співіснують різноманітні літературні форми без чітко визначеної жанрової диференціації (детективної, історичної, фантастичної, містичної, філософської прози). Це *рухомі гібридні жанрові утворення*, побудовані на міжжанровій дифузії і міжродовому взаємопроникненні жанрової диференціації [2, с. 14] (див. рис. 2).

АМЕРИКАНСЬКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

Рис. 2. Формування АПЕП в рамках американської експериментальної літератури

Під терміном “американська постмодерністська експериментальна проза” розуміємо постмодерністський прозовий твір великої або малої форми, для якого характерний новаторський експеримент у творенні та застосуванні стилістичних засобів та прийомів різних мовних рівнів, гіпертекстовість, ризоматична побудова композиції та інтертекстуальне переплетення тематичних сюжетів.

Висновки. Отож, термін “експериментальна література” вміщує у собі дефініцію поняття будь-якого художнього твору, який відрізняється від традиційного за проблематикою, неординарним моделюванням тексту, а також нестандартною грою семантичних полів. Термін “експериментальна проза” позначає металітературний наратив в модерністській художній літературі, який реалізувався як певна реінтерпретація та творча трансформація творів класики. Експериментальна література охоплює як експериментальну прозу (твори великої і малої форми), так і експериментальну поезію. Особливого розквіту експериментальна проза набуває в постмодерністській поетиці, де нове світобачення та досвід письменників спричинили експерименти у плані

літературної форми та специфічної манери письма, що надалі затверджується терміном “постмодерністська експериментальна проза”.

Література

1. Бабелюк О. А. Поетика постмодерністського художнього дискурсу : принципи текстотворення (на матеріалі сучасної американської прози малої форми) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / О. А. Бабелюк. – К., 2010. – 32 с.
2. Бабелюк О. А. Полістилістична практика текстотворення постмодерністського художнього тексту / О. А. Бабелюк // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : Збірник наукових праць. – Вип. 16. / Відп. ред. І.В. Сабадош. – Ужгород, 2011. – С. 13–17.
3. Бернацкая В. И. Эксперимент в американской прозе двадцатых годов XX в. (Фолкнер, Дос Пассос, Стайн) : дис. ... канд. филол. наук / В. И. Бернацкая. – М., 1976. – 191 с.
4. Білоус О. Архетипи готичного роману (спроба семіотичного аналізу готичної прози) / О. Білоус // Американська література на рубежі ХХ–ХХІ століть : Матеріали II Міжнародної конференції з літератури США. – К. : Видавництво ІМВ, 2004. – С. 191–197.
5. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. / П. В. Білоус. – К.: ВЦ “Академія”, 2011. – 336 с.
6. Богиня Н. В. Жанрово-стильова своєрідність малої прози Генрі Джеймса : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 “Література зарубіжних країн” / Н. В. Богиня. – Дніпропетровськ, 2004. – 19 с.
7. Гаспарян Г. Р. Языковые особенности произведений У. Фолкнера в аспекте коммуникативной стилистики : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Г. Р. Гаспарян. – М., 1984. – 23 с.
8. Короткова Л. В. Семантико-когнітивний та функціональний аспекти текстових аномалій у сучасній англомовній художній прозі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Л. В. Короткова. – К., 2001. – 20 с.
9. Леськів А. З. Лінгвостилістичні особливості комічного відображення дійсності (на матеріалі американських романів “чорного гумору”) : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / А. З. Леськів. – Львів, 2004. – 231 с.
10. Літературознавча енциклопедія : У 2-х томах / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К. : ВЦ “Академія”, 2007. – Т. 1. – 608 с.
11. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром’яка, Ю.І. Коваліва, В. І. Теремка. – К. : ВЦ “Академія”, 2007. – 752 с.
12. Мащенко О. А. Концепція та образ читача в творчості Дж. Барта та Д. Бартелма останньої чверті ХХ століття : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 “Література зарубіжних країн” / О. А. Мащенко. – Дніпропетровськ, 2005. – 207 с.

13. Михайлович Я. Павич та гіпербелетристика / Я. Михайлович // *Ї* (Незалежний культурологічний часопис). – 1999. – Ч. 15. – С. 51–59.
14. Оленева В. Short Story і постмодернізм / В. Оленева // *Вікно в світ*. – 1999. – № 5 (8). – С. 75–98.
15. Павленко В. В. Художні функції автора і читача у творах Джона Барта та Дональда Бартелма 1950–1970-х рр. : конвенції та новаторство : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 “Література зарубіжних країн” / В. В. Павленко. – Дніпропетровськ, 2003. – 20 с.
16. Полішко Н. Є. Роман Дугласа Коупленда “Покоління Х” як відображення нових художніх тенденцій в американській літературі кінця ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 “Література зарубіжних країн” / Н. Є. Полішко. – Дніпропетровськ, 2004. – 18 с.
17. Тебі Дж. Белетристика, постмодерна / Дж. Тебі // *Енциклопедія постмодернізму* / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкуна ; наук. ред. пер. О. Шевченко. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – С. 39–42.
18. Фещенко В. В. Языковой эксперимент в русской и английской поэтике 1910–30-х гг. : дис. ... канд. филолог. наук : спец. 10.02.19 “Теория языка” / В. В. Фещенко. – М., 2004. – 324 с.
19. Шонь О. Б. Мовностилістичні засоби реалізації гумору, іронії і сатири в американських коротких оповіданнях : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / О. Б. Шонь. – Львів, 2003. – 20 с.
20. Шпетный К. М. Лингвостилистические и структурно-композиционные особенности текста короткого рассказа : (на материале американской литературы) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / К. М. Шпетный. – М., 1980. – 25 с.
21. Шпильова Н. В. Творчість Річарда Бротігана в континуумі американської літератури 1960–1970-х рр. : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 “Література зарубіжних країн” / Н. В. Шпильова. – К., 2007. – 206 с.
22. Шурма С. Г. Поетика образу та символу в американському готичному оповіданні : лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі новелістики Е. По, А. Бірса та Г. Лавкрафта) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / С. Г. Шурма. – К., 2008. – 20 с.
23. Amian K. Rethinking Postmodernism(s) : Charles S. Peirce and the Pragmatist of Thomas Pynchon, Toni Morrison and Safran Foer (Postmodern Studies) / K. Amian. – Rodopi, 2008. – 252 p.
24. Baldick C. The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms / C. Baldick. – New York : Oxford University Press Inc., 2001. – 280 p.
25. Bendixen A. The Emergence and Development of the American Short Story / A. Bendixen // *A companion to the American short story* / Eds. A. Bendixen, J. Nagel. – John Wiley & Sons Ltd, 2010. – P. 3–19.
26. Bensko T. Writing Experimental Fiction : Leaving the Problem Out of the Plot [Електронний ресурс] / T. Bensko. – Режим доступу: <http://www.writing-world.com/fiction/experimental.shtml>

27. Bishop J. Enhancing the understanding of genres of web-based communities : the role of the ecological cognition framework / J. Bishop // *International Journal of Web Based Communities*. – 2009. – Vol. 5. – No. 1. – P. 4–17.
28. Contarini S. The ‘New’ Novel of the Neoavanguardia / S. Contarini // *Neoavanguardia : Italian experimental literature and arts in the 1960s* / Eds. P. Chirumbolo, M. Moroni, L. Somigli. – Toronto, Buffalo, London : University of Toronto Press, 2010. – P. 99–122.
29. Coover R. The End of Books / R. Coover // *The New York Times Book Review*. – 1992. – June 21. – P. 1, 23–25.
30. Dooner R. A. Repetition in postmodern fiction : the works by Kathy Acker, Donald Barthelme and Don DeLillo : a dissertation / R. A. Dooner. – University of Florida, 1993. – v, 385 p.
31. *Experimental Literature* / Eds. F. P. Miller, A. F. Vandome, J. McBrewster. – VDM Verlag Dr. Mueller e.K., 2010. – 76 p.
32. *Experimental Literature* // Wikipedia. The Free Encyclopedia [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://en.wikipedia.org/wiki/Experimental_literature
33. Hoberek A. Postmodern Fiction / A. Hoberek // *The Encyclopedia of Twentieth-century Fiction. Twentieth-Century American Fiction* / Gen. Ed. B. W. Shaffer ; Volume Eds. : P. O'Donnell, D. W. Madden, J. Nieland, J. C. Ball. – In 3 vols. – John Wiley & Sons, 2011. – V. II. – P. 773–777.
34. Hypertext Fiction // Wikipedia. The Free Encyclopedia [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://en.wikipedia.org/wiki/Hypertext_fiction
35. *Institution & innovation* / Ed. by K. Beekman. – Amsterdam – Atlanta, GA : Rodopi, 1994. – V. 8. (Series Avant Garde Critical Studies). – 175 p.
36. Irr C. Between the Avant-Garde and Kitsch : Experimental Prose in U.S. and Canadian Leftist Periodicals of the 1930s // *Journal of Canadian Studies*. – 1995. – Vol. 30. – № 2. – P. 19–38.
37. May Ch. E. The Experimental Short Story : Part II : David Means, Stephen Millhauser, George Saunders, Steven Dixon [Электронный ресурс] / Ch. E. May // Режим доступа : <http://may-on-the-short-story.blogspot.com/search/label/Experimental%20Short%20Story>
38. Monteiro G. The Hemingway Story / G. Monteiro // *A Companion to the American Short Story* / Eds. A. Bendixen, J. Nagel. – John Wiley & Sons Ltd, 2010. – P. 224–243.
39. Nagel J. The Twentieth Century : A Period of Innovation and Continuity / J. Nagel // *A Companion to the American Short Story* / Eds. A. Bendixen, J. Nagel. – John Wiley & Sons Ltd, 2010. – P. 217–223.
40. O'Donnell P. The American Novel Now : Reading Contemporary American Fiction since 1980 / P. O'Donnell. – John Wiley & Sons Ltd, 2010. – 248 p.
41. *Postmodern Fiction : A Bio-Bibliographical Guide* / Ed. by L. McCaffery. – New York : Greenwood Press, Inc., 1986. – xxviii, 604 p.
42. Scofield M. *The Cambridge Introduction to the American Short Story*. – Cambridge University Press, 2006. – 291 p.
43. Steiner W. Postmodern Fictions, 1970–1990 / W. Steiner // *The Cambridge History of American Literature : Prose writing, 1940–1990* / Ed. by

- S. Bercovitch. – Cambridge : Cambridge University Press, 1999. – V. 7. – P. 425–538.
44. Stevick Ph. Introduction // *Anti-Story : an anthology of experimental fiction* / Ed. by Ph. Stevick. – New-York : The Free Press, 1971. – ix–xxiii.
45. *The Postmodernist Novels and Other Experimental Writings* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sites.google.com/site/literaticlub/mei-guo-wen-xue-shi-2/literary-movems-and-writers/the-postmodernist-novels-and-other-experimental-writings>
46. *The Routledge Companion to Experimental Literature* / Eds. J. Bray, A. Gibbons, B. McHale. – Routledge, 2012. – 496 p.
47. VanSpanckeren K. *Outline of American Literature* / K. VanSpanckeren. – Revised Edition. – U. S. Department of State, Global Publishing Solutions, 1994. – 177 p.
48. Watts C. *The Modernity of Sterne // Laurence Sterne in Modernism and Postmodernism (Postmodern Studies 15)* / Eds. D. Pierce, P. J. de Voogd. – Amsterdam – Atlanta, GA : Rodopi, 1996. – P. 19–38.

Джерела ілюстративного матеріалу

[S] Sterne L. *The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman [to which is added The Sentimental Journey. With illustrations by George Cruikshank]* / Laurence Sterne. – In 2 vols. – London, James Cochrane and co. : 1832. – V. 1. – xi, 372 p.

Summary

The article is devoted to the study of the notion of experimental prose and definition of the periods of its formation. The notion of American postmodern experimental prose in the light of postmodern poetics has been grounded and its basic characteristics have been determined.

ABSTRACT NOUNS AND *-ING* DERIVATION

Čuriová H.

Prešov University

The process of derivation and *-ing* deverbial naming units and their semantic differences are in the centre of the attention in the submitted paper. The paper deals with the results obtained by the analyses of *-ing* deverbial naming units as part of abstract vocabulary in current science language in English.

Generating *-ing* deverbial naming units is closely connected to **derivation** as the **process of word-formation**. "Derivation is the morphological process that results in the formation of new lexemes." [Lyons 1970:522] Matthews [1986:43] speaks of